

Anti-pestprotocol Basisschool de Regenboog

1. Plagen / pesten

Pesten is een probleem dat in alle geledingen van de maatschappij voorkomt. Pesten komt helaas op iedere school voor, dus ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen moeten zien en dat wij als team serieus willen oppakken.

Een definitie van pesten op school luidt als volgt: ***“pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van een of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen”***

Met deze definitie is het verschil tussen pesten en plagen duidelijk te concluderen. Bij plagen is er sprake van incidenten. Pesten gebeurt echter systematisch: een aantal keren per week, een keer per week of zelfs regelmatig.

Er zijn enkele voorwaarden aan verbonden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen;
- Leerlingen (gepeste kinderen, kinderen die pesten en de zwijgende groep leerlingen die niets doet), leerkrachten en de ouders/verzorgers;
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld;
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk een standpunt innemen;
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak;
- Wanneer het pestprobleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, zal er overlegd worden over een eventueel andere aanpak, mogelijk met hulp van externe instanties.

Binnen onze school werken wij met een vertrouwenspersoon (juf Rudi Quaedackers). De reguliere weg binnen onze school loopt via de groepsleerkracht naar de intern begeleider en/of de directeur. Uiteraard kan er hierbij extra hulp gevraagd worden aan schoolmaatschappelijk werk, schoolarts of ander deskundigen. Hiernaast kan er gekozen worden om via de vertrouwenspersoon het probleem bespreekbaar te maken. Deze heeft namelijk als voornaamste taak om vooral goed te luisteren naar het kind en indien nodig te bemiddelen / signaleren / of door te sturen richting intern begeleider / directeur. De vertrouwenspersoon brengt het kind in contact met ouders of leerkracht. Tevens zal de vertrouwenspersoon helpen het kind de weg te vinden hoe problemen eventueel opgelost kunnen worden.

2. Doel anti-pestprotocol

Dit anti-pestprotocol heeft als doel om alle kinderen zich bij ons op school veilig te laten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met plezier naar school te gaan.

We doen dat door regels en afspraken zichtbaar te maken voor kinderen en volwassenen wanneer er zich ongewenste situaties voordoen, zij elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken. Een anti-pestprotocol alleen, is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is daarom verstandig om dit onderwerp preventief onder de aandacht te brengen en het samen met de kinderen bespreekbaar te maken.

Dit protocol is een middel om de volgende doelstellingen te bereiken:

- Het voorkomen van pestgedrag (preventief);
- Het tijdig signaleren en onderkennen van pestgedrag;
- Het aanpakken en bespreekbaar maken van pestgedrag;
- De samenwerking tussen ouders en school om pestgedrag te voorkomen en om te buigen.

Met dit anti-pestprotocol verwachten wij als leerkrachten van onze school, samen met de leerlingen en ouders/verzorgers een positieve en affectieve bijdrage te kunnen leveren aan het voorkomen en bestrijden van pestgedrag.

3. Preventief anti-pestprotocol

Het klimaat van de school

Basisschool de Regenboog vindt een goed pedagogisch klimaat zeer belangrijk. Wij vinden het vanzelfsprekend dat iedereen met veel plezier naar school komt waarbij welbevinden en veiligheid een absolute must zijn. Dit kan alleen werken als we kunnen werken in een organisatie met een open, warm en eerlijk pedagogisch klimaat waarbinnen iedereen in een sfeer van samenwerking zich geborgen en geaccepteerd voelt en waarbij gebruik wordt gemaakt van ieders specifieke kwaliteiten en mogelijkheden / talenten.

Kinderen en hun sociale talenten

In alle groepen wordt voor de sociaal-emotionele ontwikkeling de methode 'Kwink' gebruik gemaakt. Iedere groep gaat hier wekelijks mee aan de slag volgens de eigen structuur van de methode zelf. Er wordt bijvoorbeeld gewerkt aan: ervaringen delen, aardig doen, samen spelen en werken, een taak uitvoeren, jezelf presenteren, keuzes maken, opkomen voor jezelf, omgaan met ruzie enz. Het voorkomen van pesten is vanzelfsprekend een belangrijk onderdeel van deze methode.

Surveilleren

Voor schooltijd (vanaf 08.20u) en tijdens de verschillende pauzes surveilleren leerkrachten op onze schoolpleinen. Zij zien er op toe dat kinderen tijdens hun spel de gedragsregels en afspraken naleven. In situaties waarin dit niet het geval is, worden kinderen aangesproken op hun gedrag en kan dit consequenties hebben. Leerkrachten signaleren opvallend gedrag en bespreken dit direct met de betreffende groepsleerkrachten.

4. Signaleren

Vaak kunnen door middel van een goede observatie al bepaalde signalen van pestgedrag worden opgevangen. Door het goed observeren van kinderen in de verschillende onderwijsleersituaties en spelsituaties kunnen pestmomenten al in een vroeg stadium worden gesignaleerd en kan op gepaste wijze worden ingegrepen. Dergelijke signalen kunnen ook voor ouders/verzorgers een indicatie zijn.

Signalen bij de gepeste:

- Het kind heeft blauwe plekken, of schrammen, gescheurde kleren, beschadigde spullen, en 'verliest' sportkleren of eigendommen. Let zeker op als het kind normaliter niet 'slordig' is. Ook als het kind niet weet hoe de signalen er gekomen zijn, of excuses zoekt, is er vaak meer aan de hand.
- Het kind maakt zich het liefst onzichtbaar. Het is vaak verdrietig of neerslachtig of heeft onverwachte stemmingswisselingen met bijvoorbeeld driftbuien.
- In sommige gevallen is het onhandelbaar, agressief en overspannen.
- Het kind staat dikwijls alleen op de speelplaats, of speelt met jongere kinderen; er komen geen vriendjes thuis om te spelen en het wordt ook niet uitgenodigd voor feestjes of logeerpartijtjes.
- Het kind zoekt het veilige gezelschap van de leerkracht.
- Als er groepjes worden gekozen, wordt het kind als laatste gekozen of zelfs niet.
- De schoolresultaten worden opeens beduidend slechter.
- Het kind is vaak afwezig, letterlijk als figuurlijk. Het vlucht weg in de fantasie en zorgt ervoor dat het zo nipt mogelijk op tijd op school komt en is direct na einde schooltijd weer weg.

Signalen bij de pester:

- Zijn vriendjes zijn volgzaam meelopers, die wachten op instructies van de pester
- Het kind vindt het moeilijk om samen te spelen of samen te werken, omdat het altijd de baas wil zijn.
- Het kind verdraagt geen kritiek en wordt boos als zijn positieve beeld van zichzelf ter discussie wordt gesteld, al is het maar door een grapje.
- Zijn vriendjes zijn gelijkgezinden. Ze spreken vaak negatief of kleinerend over bepaalde kinderen. Wie niet bij de groep hoort, is een zwakkeling of zelfs een vijand.
- De pester is regelmatig brutaal
- De pester kan zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen en heeft weinig of geen schuldgevoelens.
- Het kind kan moeilijk grenzen aanvaarden die door anderen worden opgelegd en verdraagt geen kritiek.

5. Het aanpakken van pestgedrag

Indien er sprake is van pestgedrag gaan we daar actief mee om. We hanteren hierbij de vijf-sporenaanpak:

1. De algemene verantwoordelijkheid van de school en de leerkracht.
 - De school zorgt dat de directie en de leerkrachten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school.
 - De school neemt stelling tegen het pesten
 - De school brengt de huidige situatie rond het pestbeleid in kaart.
 - De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is.
2. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt.
 - Naar het kind luisteren en zijn/haar probleem serieus nemen
 - Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen
 - Samen met het kind werken naar een oplossing
 - Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaar te worden.
 - Zorgen voor vervolggesprekken
3. Steun bieden aan het kind dat zelf pest
 - Met het kind bespreken wat de impact van pesten kan zijn.
 - Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
 - Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
 - Zorgen dat het kind zich veilig voelt; uitleggen wat jij als leerkracht gaat doen om het pesten een halt toe te roepen.
 - Stel grenzen en verbind daar consequenties aan.
 - Zorgen voor vervolggesprekken.
4. De ouders van het gepeste en van het pestende kind (onder)steunen.
 - Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen.
 - Ouders op de hoogte houden / informeren over pestsituaties.
 - Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
 - In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken. Zowel op school als vanuit de thuissituatie.
 - Zo nodig ouders/verzorgers doorverwijzen naar deskundige hulp.
5. De middengroep (de rest) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem.
 - Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarin.
 - Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
 - Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

6. Stappenplan

Vooraf: iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd.

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (pester) en de leerling die gepest wordt (gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de intern begeleider hiervan op de hoogte stellen. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan / of te stoppen. De andere kinderen uit de groep worden eventueel ook betrokken bij het pestgedrag en de leerkracht schenkt klassikaal aandacht aan het probleem de mogelijke oplossingen, waarbij de leerlingen een actieve rol kunnen innemen. Binnen een week vindt de eerste evaluatie plaats.

Stap 3

Gesprek met pester en gepeste (leerkracht maakt zelf inschatting wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Ja, dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken.

Nee, dan een analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan.

Leerkracht overlegt met intern begeleider/directeur en het vervolg wordt terug besproken met de ouders.

Stap 4

In geval dat ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag wordt het verloop teruggekoppeld naar de ouders. Er worden mededelingen gedaan met betrekking tot de gemaakte afspraken. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden.

Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Stap 5

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan intern begeleider/directeur. Zijn de effecten positief: dan langzamerhand afschalen. Zo niet: handelingsplan opstellen, waarbij eventueel ook externe deskundigheid ingeschakeld kan worden.

Opmerkingen:

1. Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd (Parnassys)
2. Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag om te buigen.
3. Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolarts, schoolmaatschappelijk werk.

Eventueel kan er besloten worden om stap 6 te ondernemen.

Stap 6

Gesprek met alle ouders uit de groep over een bepaald pestprobleem binnen de groep. Dit met name als er sprake is van een grote zwijgende groep onder de klasgenoten die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren.

Dit gesprek wordt altijd geleid door de directeur van school samen met de intern begeleider. De betreffende leerkrachten zijn hierbij uiteraard ook aanwezig.

Stap 7

Het protocol schorsing, time out en verwijdering (MOVARE) wordt in werking gesteld

7. Evaluatie

Het anti-pestprotocol wordt elke twee jaar geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.